

De familie De Clerck

De verborgen miljarden

René De Witte, Uitgeverij Hadewijch,
Antwerpen, 1998.

Met *De verborgen miljarden* maakte René De Witte een werkstuk uit twee delen: een spannende familie-kroniek van meer dan 80 bladzijden, gevolgd door een dertigtal bladzijden met een overzicht van de gebeurtenissen voor en na de aanhouding van Jan De Clerck, aan de hand van de getuigenis van de op dat ogenblik eveneens aangehouden Ronny Verhoeven.

Het eerste deel (hoofdstuk 1 tot en met 8) is een amalgaam van feiten en gebeurtenissen, waarover vroeger al her en der werd gepubliceerd. Dit deel is interessant voor wie zich, naar aanleiding van de heisa rond de familie De Clerck, voor het eerst wil informeren over wat er aan de gebeurtenissen van vorig najaar voorafging. Voor wie het dossier in de pers reeds langer volgt, houdt dit deel het midden tussen een te lang uitgesponnen inleiding en een te oppervlakkig uitgewerkte studie.

Zo beschrijft de auteur in zijn hoofdstuk "De kroonjuwelen worden verdeeld" hoe Beaulieu werd opgesplitst in verschillende takken. Herhaaldelijk laat hij uitschijnen dat niet bekend is hoe elk van die deelgroepen de laatste jaren gepresteerd hebben. Alleen al het archief van de *Financieel Economische Tijd* echter bevat tal van artikels waarin - telkens fragmentair weliswaar - het reilen en zeilen van de verschillende onderdelen van de vroegere Beaulieu-groep wordt beschreven.

Een andere verrassing is de oppervlakkige analyse die René De Witte

maakt van de overname van Fabelta Ninove. Hij stelt het voor alsof Beaulieu met die overname de overheid uit de nood hielp. Hij vraagt zich af: "Was Ninove in 1986 de tol die Beaulieu moest betalen voor de hoge bescherming die het in het subsidiedossier van Zwijnaarde had genoten?". Andere commentatoren suggereerden eerder dat Beaulieu Fabelta Ninove tegen een spotprijs op de kop had getikt, via Van der Stichelen, die voor het bedrijf 10,2 miljoen frank had betaald. Net zoals zij die versie onvoldoende staafden met harde feiten, beperkt ook René De Witte zich tot het formuleren van vragen.

Verder wordt in het boek van De Witte feitenmateriaal eenzijdig belicht. Het Beaulieu-imperium wordt voorgesteld als een bedrijfseconomische successtory. Over enkele zware mislukkingen in de jaren '90 wordt zedig gezwegen. Zo wordt op een neutrale manier aangegeven dat Beaulieu zijn aandelen in Verlipack verkocht aan de Duitse holglasfabrikant Heye-Glas, maar de financiële strop die dat betekende wordt nergens vermeld. Politici en administratie worden voorgesteld in hun rol van beschermers of regel-aars. Als politici (vooral van SP en Agalev) of een administratie de confrontatie aangaan met de groep, komt dat niet aan bod. De vakbond wordt opgevoerd als beschermer van de groep - op één conflict bij Domo Sint-Niklaas na. Dergelijke nuances passen natuurlijk niet in een verhaal waarin een succesvolle ondernemer, onder het lakse toekijken van de overheid en met de stilzwijgende goedkeuring van de vakbond, zijn eigen vetpotten aandikt. De rol van de vakbond wil ik hier graag verder toelichten. De Witte

citeert uit één studie van het ABVV, om te concluderen dat het ABVV de familie De Clerck verdedigt, in het goede gezelschap van o.a. Frans Verleyen, die in één van zijn laatste editoriaalen Jan De Clerck omschreef als 'een Robin Hood'. Robin Hood mag dan in het ABVV op enige sympathie rekenen, de verdediging van Jan De Clerck in dit dossier is voor anderen weggelegd.

Voor zijn voorbarige conclusie baseert de auteur zich op een document dat werd opgesteld voor een vergadering van Belgische, Franse en Duitse syndicalisten uit Beaulieu-vestigingen. Dit document stond opvallend mild tegenover het verleden, op een ogenblik dat in heel wat Beaulieu-bedrijven de situatie duidelijk vooruitging. In Fabelta Ninove werden de veiligheidsrisico's na de overname door Beaulieu efficiënt aangepakt. In andere bedrijven, zoals Beaulieu Kruishoutem en Idealspun Gullegem, was de syndicale werking opvallend verbeterd, o.a. omdat voor het eerst sociale verkiezingen waren doorgestaan. Zwarte overuren waren uitgebannen. Voeg daaraan toe dat de tewerkstelling in de meeste vestigingen positief evolueerde, en het is duidelijk dat er weinig argumenten bestonden om de confrontatie aan te gaan rond oude koeien of rond thema's die ver van de werkvloer afliggen. Dat betekent nog niet dat het ABVV de confrontatie schuwt. Zo werd Fabelta Zwijnaarde in de jaren '90 gedurende lange tijd door een staking lamgelegd als breekijzer in een sectoraal conflict. In datzelfde bedrijf trok het ABVV ook aan de noodrem op het moment dat de directie er een briefschrijfactie orkes-

treerde met als doelstelling Jan De Clerck vrij te krijgen. En dan is er nog niets gezegd over de grote en kleine conflicten die de pers niet halen, maar tot een oplossing leiden of blijven smeulen - conflicten die juist de kern uitmaken van de dagelijkse syndicale actie op de werkvloer.

Het tweede deel van het boek (hoofdstuk 9 en 10) is anders opgevat. Dit deel is de essentie van het werk en bevat meer revelerend materiaal dan het eerste deel. Twee hoofdstukken lang worden de feiten beschreven vanuit het oogpunt van Ronny Verhoeven. Ronny Verhoeven werkte bij de Generale Bank in Sint-Niklaas en was daar een vertrouwenspersoon van Jan De Clerck. In hoofdstuk 9 beschrijft de auteur hoe Verhoeven in deze rol verzeild raakte en welke rol hij

speelde in het fraudecircuit. In hoofdstuk 10 gaat hij verder in op Verhoevens rol als vertegenwoordiger van Domo op Cyprus en vooral als financieel beheerder van enkele 'kletskes' zwart geld van Jan De Clerck. Verder doet hij uit de doeken hoe de relatie tussen Jan De Clerck en Domo enerzijds en Ronny Verhoeven anderzijds geleidelijk aan moeilijker werd, om dan helemaal te verzuren na beider aanhouding.

Beide hoofdstukken samen geven een buitenstaander een duidelijker beeld over de opeenvolging van de gebeurtenissen uit het najaar en de strategie van Bruno Bulthé om tot een aanhouding te komen. De auteur werpt ook een licht op de fraudecircuits waarnaar onderzoek wordt gedaan: overfacturatie van grondstoffen, via een Zwitserse

vennootschap Caprofil, waardoor de kosten voor Beaulieu-bedrijven kunstmatig opgevoerd worden; zwarte bedrijfsopbrengsten; een circuit van fictieve commissielonen (opnieuw kosten voor de bedrijven die ze uitbetalen), die na de nodige wasbeurten terug naar de bron werden versast.

In zijn slotwoord plaatst René De Witte de Beaulieu-fraude in de ruimere context van de frauderende Belg en beklemtoont hij de enorme prestaties van de Beaulieu-groep op het vlak van tewerkstelling. Hij pleit ervoor die argumenten niet als een vrijgeleide te beschouwen. Daarnaast stelt hij ook enkele prangende vragen naar het verdere verloop van het onderzoek.

Filip Misplon
ABVV-Textiel